HÜRBİLEK

HAKKA SAYGI AHDE VEFA

YIL: 1 — SAYI: 24 İDAREHANE: ANKARA CADDESİ İZZETTİN HAN No. 23 EKİM 1948 CUMARTESİ FİATI 10 KURUŞ

İşçi Sendikaları Birliğinin

2 liralık vergi muafiyeti kanununun yanlış tatbikatı hakkında yaptığı müracaata

Bakanlıktan cevap geldi

5088 sayılı iki liralık vergi muafiyetine dair kanun meriyete girdikten sonra bir çok işyerlerinde kanunun tefsiri bakımından işçi ile işçeren arasında bazı anlaşamamazlıklar çıkmıştı. İlk zamanlar bir çok patron, kanunu istediği gibi tefsir etmiş ve hiç bir işçisini bundan istifade ettirmemişti. Bazı iş yerlerinde de usta ve teknisyenlerin bundan istifade edip etmiyecekleri yine işçilerle işverenler arasında ihtilâf doğurmuştur.

Sendikaların ve işçilerin bu hususta Çalışma Müdürlükleri nezdinde yaptıkları müracaatların hiç biri netice vermemiştir.

Bunun üzerine İstanbul Sendikalar Birliği umumi bir hal çaresi bulmak ve meseleyi kat'î bir karara bağlamak için hukuk müşavirine hazırlattığı bir yazı ile Çalışma ve Maliye Bakanlıklarına müracaat etmiştir. Birliğin bu müracaatına Çalışma Bakanlığından cevap gelmiştir. Bu cevapta şöyle denilmektedir:

«Tatbikat bakımından Bakanlığım ile Maliye Bakanlığı arasında ihtilâf halinde bulunan 5088 sayılı vergi muafiyeti kanununun tefsirine lüzum görüldüğünden keyfiyet B. M. Meclisine arzedilmiş bulunmaktadır.

Tefsir çıkarılıncaya kadar işçilerin vergi muafiyetinden istifade ettirilmeleri hakkındaki dileğiniz üzerine bir işlem yapılamıyacağı bildirilir.»

Çalışma Bakanlığının, B. M. Meclisinden tefsir çıkarılıncaya kadar işçilerin vergi muafiyetinden istifade ettirilemiyeceğini bildirmesi Sendikalar Birliği mehafilinde büyük bir teessür uyandırmıştır. Şimdi Maliye Bakanlığının vereceği cevap merakla beklenmektedir.

Çaresi yok mu?

Yazan: Sabahattin SELEK

Bizim bir «kalifiye işçi» dâvamız var. Akla geldikçe ve icap ettikçe bu dâvadan bahsediliyor. Fakat, kalifiye işçi yetiştirmek için ciddi bir faaliyet görmüyoruz. İş ve İşçi Bulma Kurumunun ara sıra açtığı bir iki kurs, denizin rengini değiştirmek için bir şişe boya atmak kadar tesirsiz ve gayri kâfidir.

28 Haziran 1938 tarih ve 3457 sayılı «Sınaî müesseselerde ve maden ocaklarında meslekî kurslar açılmasına dair kanun» ile yine bu husustaki 15 Mayıs 1939 tarihli nizamname de maalesef tatbik edilmek için çıkarılmamış olsa gerek. Bu kanun ve nizamname, Çalışma Bakanlığının kuruluşundan evvel intişar ettiği için, Bakanlık belki haberdar değildir, belki de henüz devralmamıştır.

Her şeyden evvel, memleketimizde kalifiye işçi yetişecek şartlar mevcut değildir. Kayalık bir araziye karanfil dikmek ne kadar boş bir ümitse, mevcut şartlar altında kalifiye işçinin yetişeceğini beklemek de o derece safdilliktir.

İşçimiz, 8 senedenberi gece, gün düz; cumartesi, pazar ve bayram demeden çalıştırılıyor. İş saatleri bir insan bedeninin tahammül edeceği azami derecede ve 24 saatlik bir günün uyku saatleri hariç tamamen kapatacak nisbette yüksektir. Artık bu işçiden daha fazla ne beklenebilir? İş yeri ve iş saatleri haricinde, ne bir kursa devam edecek nede bir şey okuyacak zamanı ve takati yoktur. Sendikaların Genel Kurul toplantılarını yapacak veya kendileri için hayati ehemmiyeti haiz bir iş için bir araya gelecek vakit bile bulamıyorlar.

Eğer, işçiye bu eziyeti yapmaktan maksat istihsali arttırmak ise, bunun da tam mânasiyle yapıldığına inanamıyoruz. Esasen, istihsali arttırmanın tek yolu işçiyi fazla çalıştırmak değildir. Gayri memnun ve tatmin edilmemiş bir işçiyi ne kadar çok çalıştırırsanız çalıştırın, o işçi çalıştığı

(Devamı 3 de)

İşçi Sendikası

1 yaşında

Zonguldak Maden İşçileri Sendikası tarafından çıkarılmakta olan (İşçi Sendikası) adlı işçi gazetesi 13 Ekim 1948 tarih ve 52 sayılı nüshası ile bir yaşını tamamlamış ve ikinci yaşına basmıştır.

Sahibi, Neşriyat Müdürü, Başmuharriri ve muharrirleri işçi olan ve işçi dâvasına hizmet eden bu değerli arkadaşımızı tebrik eder, uzun ömürler dileriz.

Gücenmece Yok!

Doktora bak hizaya gel!

Bir işveren, dokuma işçileri haklarını aradıkları için kızmış. Bir tamimle şu rejimi tatbike başlamış:

Mesai yok.

Mazeret ne kadar büyük olursa olsun izin yok.

İşe gelmiyene, geç gelene ceza çok.

Hastalara istirahat yok.

Doktora da bu hususta şiddetli talimat verilmiş.

Bir gün sonra hastalanan bir işçi muhterem doktora başvurmuş ve başı yarılmış. Çünkü doktor, «Ne yapayım? Müdür emir verdi. Hastasın amma istirahat veremem.» deyip işçiyi savmış.

Bu milletin sıhhati için, Allah böyle doktorları eksik etsin.

NOKTA

Bazı lokantalarda Türk vatandaşı olmıyan garsonlar çalıştırılıyor

Emniyetin ve Bölge Çalışma Müdürlüğünün de bu işle Garsonlar Şendikası kadar ilgilenmesi lazımdır

İstanbul Garsonlar Sendikasının, bir çok işyerlerinde Türk tebaası olmıyan garsonların çalıştırıldığı hakkında muhtelif gazeteler vasıtasile yaptığı neşriyat şehrimiz Çalışma Müdürlügünde alâka ile karşılanmıştır. Tebaasız garson çalıştıran işyerlerinin tesbiti için iş müfettişleri çalışmaktadırlar. Fakat öğrendiğimize göre iş müfettişlerinin şimdiye kadar yaptıkları tetkikattan hiç bir netice elde edilememiştir. Bu mesele Çalışma Müdürlüğü kadar polisi de alâkadar eden bir iştir. İş müfettişleri bittabi işverene, Türk tebaası garson çalıştırıyor musun diyor ve ondan da bir «hayır» cevabı alıyor.

Kurs mezunu yüzlerce Türk garsonları işsiz dururken, bir takım gizli maksatları bulunması pek muhtemel olan ecnebi garsonların çalıştırılmasına niye müsamaha ediliyor? Bu mesele niçin aylardanberi sürüncemede bırakılıyor ve neye halledilemiyor? Bu mesele Emniyet teşkilâtı ile iş müfettişleri elbirliğiyle çalıştıkları takdirde halledilebilir.

Bir çok Türk garsonları işsiz gezerken bir takım vergi kaçağı ecnebi garsonları çalıştıran işyerleri şiddetle takip edilmeli ve çalıştıranlar cezalandırılmalıdır. Bu mesele garsonlar kadar bütün milleti de alâkadar eder. Her gün üç defa, garsonlara itimat ederek, onların önümüze getirdiği yemekleri yiyoruz. Fakat, Türk tebaası olmıyan, Belediyece tescil edilmiyen, vergi vermiyen, sağlık muayenesi yapılmamış olan bu ecnebi garsonlara biz nasıl itimat eder de önümüze getirdikleri yemeği gönül ferahlığı ile yiyebiliriz. Öğrendiğimize göre şehrimizin en güzide lokantaları tebaasız garson çalıştırmaktadır.

Bu iş üzerinde ehemmiyetle duran Garsonlar Sendikası, Karaköy liman lokantasında Taksim Belediye gazinosunda, Cumhuriyet bahçesinin kapalı kısmında, Pangaltı Haylayf'da, Güney Park gazinosunda, Park Otelde, Konak (eski Tokatlıyan) da, Adalar lokantasında, Abdullah Efendi lokantasında, Anadolu, Lala ve Orman birahanelerinde, Atlantik lokantasında, Masarik pastahanesinde, Sergidoryan Klübünde ve Çardaş lokantasında ecnebi garsonların çalıştırıldığını tesbit etmiştir.

Meselenin, milletimizin sıhhat ve emniyeti bakımından bir an evvel halledilmesini bekliyoruz.

İşçi Sendikaları Birliği

Cumhuriyet Bayramında

İşçilere karşılıksız 2,5 gün yövmiye verilmesi için ilgili makamlara müracaat etti

Ulusal bayram ve genel tatiller kanunu mucibince ulusal bayram olarak kabul edilen 29 Ekim günü bütün iş yerleri tatil yapmak mecburiyetindedir. Yalnız kanunun 2. inci maddesi Cumhuriyet bayramının 28 ve 29 uncu günleri hususi işyerlerinin çalışmasını serbest bırakmıştır.

İş kanunun 46 ıncı maddesi, işçilerin 29 Ekim günü yevmiyelerinin hiç bir karşılığı olmaksızın tatilden önce ödeneceğini emretmektedir.

Cuhriyet bayramının 10 uncu yıl dönümüne büyük kurtarıcı Ebedi şef Atatürk büyük bir ehemmiyet atfetmiş ve bu yıl dönümü çok parlak bir şekilde kutlanmıştı. O tarihte iş kanunu mevcut omaldığı halde, işçiler de düşünülmüş ve bayramın devam ettiği 2,5 gün işçilere çalışmadıkları halde peşinen yevmiyeleri verilmişti. Bu sefer, Cumhuriyetin 25 inci yıl dönümünü kutlıyacağız. 25 inci yılın idraki 10 uncu yıl dönümünden daha mühim olduğundan işçilere ayni hakın verilmesini düşünen İstanbul işçi sendikaları birliği yönetim kurulu ilgili makamlara müracaat etmiştir.

İş kanunu bütün iş yerlerinde çalışan işçilere 29 Ekim günü için bu hakkı tanıtmıştır. Birliğin müracaatı üzerine hiç olmazsa devletin işletmelerinde işçilere çalıştırılmadan 2,5 gün peşin yevmiye verileceği ümit edilmektedir.

8 seneden beri fazla mesai yaparak bayram ve pazar günleri de çalışmak suretiyle istihsa'in arttırılmasına büyük hizmetler yapan fedakâr Türk işçisinden devletin 1,5 günlük yevmiyeyi esirgememesi ve bu büyük bayramda onları sevindirmesi bir vazife telakki edilmektedir. Bahusus bu ay içine kurban bayramı da girdiğinden Birliğin bu müracaatı kabul edilmezse, işçinin eline çok az para geçecek ve bayram yapamıyacaklardır.

Çalışma Bakanı Ankaraya döndü

Bir müddettenberi şehrimize gelmesi beklenen Çalışma Bakanı Bay Tahsin Bekir Balta, Parise giden Dışişleri Bakanına vekâlet etmekte olduğundan Ankaradan ayrılamamıştı. Bakan Kurban bayramı münasebetiyle arife günü şehrimize gelmiş ve dört gün kaldıktan sonra tekrar Ankaraya dönmüştür.

Bakırköy Mensucat İşçileri Sendikası Başkanı İ. Önaslan

Tez kalkınma gazetesine cevap veriyor

Gazetemizin 8-10-1948 tarih ve 21 sayılı nüshasında «Hakikatin sesi» başlıklı yazınızı okudum.

Yazınızın başlığının taşıdığı sembolik kıymeti, fakat altındaki satırların gelişi güzel ve hiç bir hakikate istinat etmeden yazılışı hepimizi ayrette bırakmıştır... Kıymetli muhabiriniz size hakikatin sesini bile particilik gayretile yanlış aksettirmek küçüklüğüne düşürmüştür. Çünkü Bakırköy Mensucat İşçileri Sendikasının kongresinde (70) değil (81) üye bulunmuştur. Ve en çok oy alan namzet (77) oy almıştır. 30 kadar işçi arkadaşın sendikaya o gün değil en az beş gün evvel kayıt olduğunu her an üye kayıt defterimizde görülebilir. Kaldı ki, Milli Kalkınma Partisi Bakırköy ilçe başkanı Enver Tenşi de kongreden iki gün evvel talepnamesini doldurmuş olup, kongremizde her üyeden fazla söz almıştır. Ancak bu konuşması sırasında sözü particilik gayretiyle bazı kıymetli arkadaşlarımızın namus ve haysiyetiyle oynıyacak kadar ileri götürdüğünden kendisinin bu isnatları isbata kongre tarafından davet edilince söyliyecek bir tek kelime bulamamış ve bocalamaya başlamıştır.

Kongremizin kıymetli üyeleri kendisinin salonu terk etmesini tasvip etmekle gereken cevabı vermişlerdir.

İşçi sendikalarının işçiye daha faydalı olması için tenkide mutlak

(Devamı 3 de)

İŞÇİ GÖZİYLE:

Yem Borusu mu?

Arasıra gazetelerde; İş Kanunu tâdil ediliyor, tâdil edilen İş Kanununun (5) maddesinin tâdil tasarısı Meclise sevkedilmek üzere, kabilinden hâvadisler çıkmaktadır. İşte 9-10-948 tarihli Cumhuriyet gazetesinde bu mealde çıkan haberi aşağıda okuyacaksınız.

«Çalışma Bakanlığı İş Kanununun bazı maddelerini acilen tâdil edilmesini istemektedir. Bilhassa 8 inci madde ön plâna alınmıştır. Bu hususta bir tasarı hazırlanmış ve Meclise sevkedilmiştir. Derhal tâdili istenilen maddeler arasında işçilerin işten çıkarılma şekillerile bir işyerinde İş Kanununa tâbi olması için kaç işçinin çalışması lâzım geldiğini belirten maddeler mevcuttur. Tasarıda tek işçi çalıştıran yerlerin bile İş Kanunu hükümlerine tâbi olmaları istenmektedir.»

Bundan (9) ay evvel; işçi sendikaları arasından seçilen bir komisyon fasılasız (3) ay müddetle İş Kanunu üzerinde incelemeler yaparak kanunun aksak taraflarını belirten uzun bir rapor hazırlamış Bölge Çalışma Müdürünün huzurunda Eminönü Halkevinde sendikalardan iştirâk eden delegeler komisyonun hazırladığı rapor üzerinde son görüşmeler yapıldığı ilgili makamların ve işçilerin hatırlarındadır.

Hazırlanan bu rapor Çalışma Bakanlığına gönderildi. Çalışma Bakanı sayın Balta'nın sendikalar başkan ve başkan vekilleriyle yaptığı bir konuşmada bu raporun âkıbeti soruldu. Bu meyanda da 25 maddelik bir istekte bulunuldu. Sayın Bakan, mevzuubahis raporun tetkik edilmekte, İş Kanunu üzerinde yapılacak değişikliklerde sendikaların noktai nazarı alınacağını söylediler. 25 madde olarak tesbit edilen işçi isteklerinin hepsinin haklı bir istek olduğu hakkını da istek sahiplerine teslim etti.

Günlük gazeteleri takip eden işçi arkadaşlarımız, İş Kanunu tâdil ediliyor, İş Kanununun bazı maddeleri değiştiriliyor, neviden gazetelerde hâvadisler görmekteler. Bu haberlerin ne dereceye kadar doğru olduğunu bilmiyoruz. Ancak sayın Bakanın vadettiği şekilde tâdil edilecek veya yeniden ihdas olunacak işçiye veya işverene müteallik kanunlarda her iki tarafın fikri alınacağı cihetle ki; İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine, Sanayı Birliğine ve sendikalar İş Kanununun tâdil edileceği hakkında ve ne gibi müeyyidelerin konacağı hususunda henüz bir tâdil tasarısı gelmediği ve Bakanın beyanda bulunduğu veçhile alâkalıların fikri alınmadığı cihetle bu gibi hâvadislere inanmak safdillik olur kanaatindeyiz.

Yoksa; tâdil ediyrouz, tâdil edeceğiz, tâdil etmek üzereyiz gibi hâvadisleri gazetelere aksettirmekle işçiyi mi avutuyoruz? Daha doğrusu beylik bir söz olan «Yem borusu mu?»

Sendikalar Birliği üyesi
Seyfi DEMİRSOY

Çalışma Bakanına açık teşekkür

Ay 31 masrafını 24 yevmiye ile kapatmağa çalışan bizler 11-Eylûl 1948 tarih ve 19 sayılı Hürbilek gazetesinde yüksek Bakanlığınıza yazmış olduğumuz açık mektuba alâka göstererek bu hususta Bakanlığınızca ittihaz edilmiş olan kararları tarafımıza tebliğ edilmek üzere izam etmiş olduğunuz iş müfettişi Bay Muvaffak Onat 19-10-948 tarihinde Gıda Sanayii İşçileri Sendikasında bizi tenvir etmiş olmakla göstermiş olduğunuz ilgi, Demokratça hareketiniz bizleri mütehassis etmiştir. Bu hususta gerek zatı alinize, dolayısiyle buraya teşrif ederek dertlerimizi kendisine açıkladığımız Bay Muvaffak Sami Onat'a, ve bu arada her zaman görünür yardımları ile aramızdan eksilmeyen Bay Sabahattin Selek'e, karakteristik, dürüst çalışmaları ile ün almış eski arkadaş ve dostlarım Gıda Sanayii İşçileri Sendikası kurucularına bu vesile ile teşekkürü bir borç bilirim.

Çok sayın Bakanım. Masanızın üzerinde bulunan aylık takvimin kırmızı rakamlı tatil günleri bu baş dâvamızı baş olan sizlere arasız hatırlatacağına emin bulunmakla neticeye intizar eder derin saygılarımızın kabulünü rica ederim.

Ay 31 masrafını 24 yevmiye ile kapatmağa çalışan işçiler namına
Muzafer Tanrıyar

ÖLÜM

Bakırköy Mensucat İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu üyelerinden genç ve kıymetli arkadaşımız Ratip Sürmelinin babası Bay Tahsin Sürmeli müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak mübarek Kurban Bayramının arifesinde Hakkın rahmetine kavuşmuştur.

Merhuma Tanrıdan mağfiret ve kederli ailesine baş sağlığı dileriz.

İşçi Hastahanesi

İşçi Sigortaları
Yönetim Kurulu işçi üyesi
Rahmi ALP

Memleketimizin hemen her yerinde, sağlık tesislerine karşı ne büyük ihtiyaçlar olduğunu diyebilirim ki, bilmeyen ve takdir etmiyen yoktur. İşçi sağlığı ileri memleketlerde olduğu gibi bizde de ilgi ile benimsenmektedir.

Bu maksatla, bir Temmuz 946 da fiilen yardımlara başlıyan İşçi Sigortaları Kurumu, işçinin teminatı ve sağlığı bakımından kısmen olsun mevcut boşluğu doldurmağa çalışmaktadır. Bütün işçi arkadaşlar, bu konu üzerinde sarfolunan emek ve verimleri büyük bir hassasiyetle takip etmektedirler.

İki buçuk yıldanberi vazife görmekle ödevli bulunan Sigorta kurumu işçi ve hizmetlilere kanunla gösterilen yardımlarını yaparken, son günlerde kendisine tahmil edilen en önemli vazifelerinden birisine belki de en mühimi olan hastahane işine de el atabilmiştir.

Geç te olsa işçilere gerekli sağlık yardımlarını yakın bir alâka ile yapacak olan sağlık müesseselerinin meydana getirilmesi, elbette ki bizlerde derin memnunluklar uyandırmıştır.

Böyle hayırlı bir gaye uğruna atılan ilk isabetli adımın işçi sağlığı işinde büyük bir merhale olduğuna da kaniyiz.

Bütün temennimiz, bu gibi sağlık tesislerinin yurdumuzun işçi kesafeti arzeden diğer bölgelerinde de bir an evvel meydana getirilmesidir. Şunu da peşinen söyliyeyim ki, bu hayırlı adım Türk işçisinin büyük çaptaki sağlık durumunu halledecek ve tamamen karşılayacak bir mahiyette değildir. Yegâne memnuniyetimiz, yıllardan beri beklediğimiz, bu sağlık abidesinin küçük te olsa meydana getirilmesi lüzumunun kavranmasındadır.

İstanbulda alınan ve ilk fırsatta açılacak olan (1 numaralı işçi hastahanesi) şüphesiz ki sigortalıları tedavi edecek, hastalarının daha yakın bir alâka ile bakımını sağlıyacaktır.

Bilhassa dar bir kadro ile çalışan ve ancak halkın tedavisini karşılamağa gayret eden memleket hastahanelerinin kapılarında ıztırap içerisinde sıra bekleşen, İşçilere elini uzatmış olacak ve diğer hastahanelerin de yükü nisbeten azalmış olacağından, aynı zamanda Millî ve insanî bir vazife de görülmüş olacaktır.

Burada da en büyük temennimiz hastahanemizin kendisinden beklenen ödevini gereği gibi idrâk edecek ve kavrıyacak elâmanların bir araya getirilmesindedir.

İşçi dâvasına inanmış ve işçi sağlığı ile yakından alâkalanmış değerli şahsiyetler, hastahanemizde yer aldıkça sevincimiz artacak, müesseseye itimadımız yükselecektir. İşçi Sigortaları Kurumunun açmış olduğu bu hastahane şüphesiz ki, işçinin malıdır. İşçilerimiz burada her bakımdan tedavilerine, bakımlarına, rahatlıklarına büyük bir itina gösterilecektir. Hastahanemiz yurdumuzda hastalarına iyi muamelesiyle, temizliğiyle ve her türlü meziyetleriyle numune olabilecektir. Bunun temin edilebileceğine ve yani hastahane personelinin aynı zamanda işçiye yabancı olmayan kıymetli elâmanlar arasından seçileceği de, İşçi Sigortaları Kurumunun bütün hassasiyetle üzerinde duracağı bir mesele olacaktır. Meydana getirilen bu hayırlı eser, gerek işçi arkadaşların ve gerekse sendikaların, yakın alâkalarıle her gün biraz daha verimli çalışabilecek ve işçilere en iyi yoldan yardım etmek çareleri bulacaktır.

Çaresi yok mu?

(Başmakaleden devam)

kadar randıman vermez. Hele kültürden mahrum ve ihtisassız işçi ise...

Fazla mesailer kalkınca, işçi geçinemez. Onun için çalışan razı, çalıştıran razı. Ne yapalım, diyorlar?

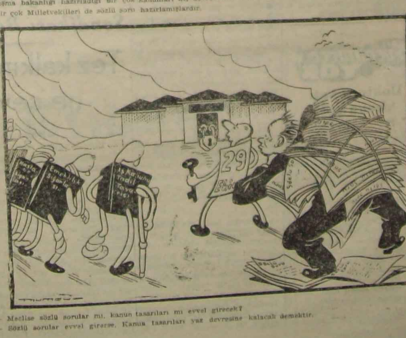
Peki ama, işçinin sıhhati ve hayatı ne oluyor? Bu neden düşünülmüyor? Tanzimci bir devletin vazifesi bu bozuk duruma bir çare bulmak değil midir? Yoksa, yapacak iş mi kalmadı? Biz, bu kanaatte değiliz:

Normal iş saatleri ve daha fazla ücretle, aynı istihsal elde edilir ve mahiyet yükselmez. Yeter ki, devlet diğer unsurları elde tutabilsin!.

Zonguldak-Ereğli kömürleri İşletmesin'n İşç lerine yardımları devam ediyor

Zonguldak: (Özel) — Ereğli Kömürleri İşletmesi 1 Ekim 1947 tarihinden, 1 Ekim 1948 tarihleri arasında geçen bir sene müddet zarfında muntazam çalışan daimî ve münavebeli bilumum işçilerine parasız olarak, birer kat dikilmiş elbise ve şapka, birer çift ayakkabı ve ayrıca çalıştıkları her gün için 20 şer kuruş devam ikramiyesi dağıtmağa karar vermiş ve bu kararını bir tamimle işçilerine bildirmiştir.

Gazetelerden:
Çalışma bakanlığı hazırladığı bir çok kanunları kış devresinde Meclise sevkedecektir.
Bir çok Milletvekilleri de sözlü soru hazırlamışlardır.

— Meclise sözlü sorular mı, kanun tasarıları mı evvel girecek?
— Sözlü sorular evvel girerse, Kanun tasarıları yaz devresine kalacak demektir.

HAFTANIN YAZISI

Şaşmayız!

Çalışma Bakanı sayın Tahsin Balta, 2 Mart 1948 günü Eminönü Halkevinde İstanbul İşçi Sendikalarının Başkanlariyle yaptığı görüşmede şöyle demiştir:

«Bundan sonra çıkacak kanunlar tasarıları Meclise sevkedilmeden evvel sendikaların da fikirleri alınacaktır. Bu kanun tasarılarını, tâdil tasarılarını ve tüzükleri sendikalara gönderip mütalâalarını soracağım.»

İşçiler bu vaadden çok memnun kalmışlardı. Hattâ, toplantıdan sonra bir işçiden şu sözleri işitmiştim:

«Yağmazsan da gürle!»

Hakikaten bu gürleme hâlâ kulaklarda çınlıyor ve yağmurun yağdığı yok.

İş hayatını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin hazırlanmasında yalnız mütehassısların çalışmaları kâfi değildir. İşçilerin ve işverenlerin de fikrini almak lâzımdır. Aksi takdirde, bu kanun ve tüzükler ısmarlama elbiselere benzerler. Ya kolu kısa gelir, ya paçası!

Çalışma Bakanı da her halde bu ihtiyacı hissetmiş olacak ki, sendika başkanlarına yukarda aynen tekrarladığımız vaadde bulunmuştu. Yoksa, maksat gönül almak» ve «avutmak» mı idi?

İşin bir şekli daha var:

Yeni kanun ve tüzükler, hakikaten sendikalara gönderilir, işçinin fikri sorulur. Fakat, alınan fikirlerin üzerinden bir kalem geçilir ve kanunlar yine olduğu gibi Meclise sevkedilir.

Gönül almanın bile tam şekli budur.

Gazeteler yazıyor, kulaktan kulağa işitiliyor, İş Kanununu tâdil edecek tasarı, emeklilik sigortası kanunu, umumi hastalık sigortası kanunu, 7-8 tane tüzük hazır bir vaziyette Meclisin açılmasını bekliyormuş. Meclis bir hafta sonra açılacak. Fakat, bu hazır kanun ve tüzüklerin bir örneği İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine bile gelmedi. Geleceğine dair bir işaret de mevcut değil!

Eğer bu tasarılar, söylendiği gibi Meclise hemen sevkedilecekse, Sendikalar vasıtasiyle işçinin mütalâasını almak artık imkânsız bir hale gelmiştir.

Geçen hafta, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Yönetim Kurulu toplantısında bu husus münakaşa edilmiş ve bir üye, Çalışma Bakanına vadini hatırlatalım demiş. Bir başka üye de şöyle konuşmuş:

«Kanunları, hiç olmazsa Meclis müzakerelerinden öğrenebiliriz. Ve filân kanunun çıktığından haberimiz olur. Fakat, tüzüklerin ne hazırlandığından, ne de mer'iyete girdiğinden haberimiz olmuyor. İşittiğime göre malûliyet barem ile ağır ve tehlikeli işler tüzüğü çıkmış. Çalışma Bakanlığı lütfetse de, bu çıkan tüzüklerden bari bize bir tane gönderse. Mademki, yaparken fikrimizi almıyorlar, yapıldıktan sonra haberimiz olsun. Mer'iyette olan nizamı bilelim.»

Çalışma Bakanlığının, sendikalara ne kadar ehemmiyet verdiği bu meseleden anlaşılmaktadır. Ama, bu tarize de verilecek cevapları vardır.

Bir zamanlar, Bölge Çalışma Müdürü, sendikaların yazılarına cevap vermek mecburiyetinde olmadığını söylüyordu. Bakanı da:

«Biz işimizi biliriz. İşçinin fikrini almak, Sendikaları çıkan tüzüklerden haberdar etmek mecburiyetinde değiliz. Gözlerini açsınlar da, olup bitenden haberdar olsunlar» derse şaşmayız.

S. SELEK

YARI ŞAKA CİDDİ

KAPATMA KAVGASI

Çalışma Müdürlüğü ile Sağlık Müdürlüğü arasında bir kapatma kavgasıdır gidiyor. Onu «sen kapatmadın, ben kapattım» derken kavganın kızıştığı sırada «Gece Postası» da Sağlık Müdürlüğü tarafına iltihak edince Çalışma Müdürlüğünün vaziyeti müşkülleşmişti. Bunun üzerine derhal Ankaradan Genel Müdürlerini getirerek kuvvetlerini takviye etti. Kuvvetler denkleşmek üzere iken «Mahut iş yerinin hâlâ çalışmakta olduğu» haberi ortalıkta atom bombası gibi patladı ve kavga da sona erdi.

Sonradan öğrendik ki, kavgaya sebep olan yazıyı (Gece Postası) muhabiri görmeden yazmış. Meğer vak'a muhayyelmiş!

Kuzum muhabir, bir daha görmediğin şeyi yazma. Az kalsın bir kapatma yüzünden adamların başını belâya sokacaktın!..

BALTA HIZLANIYOR

Sendika merkezinde oturmuş gazete okuyan iki işçiden biraz daha yaşlıca olanı, arkadaşına gazetede okuduğu bir yeri göstererek:

— Okudun mu Ahmet? Çalışma Bakanlığı için Lincoln marka 25.000 liralık bir otomobil ısmarlanacakmış!..

— Desene, Balta hızlanıyor.

— Öyleyse halimiz harap demektir.

— Neye?

— Ya hızını bizde alırsa?.

— ?!!..

VİŞİNSKİNİN ADALETİ

1934 de şimali Kafkasya söylüleri Kolhoz teşkilâtı kurmağı reddedip büyük bir isyan çıkarmışlardı. Hattâ Dağistanlılar olduğu gibi Türkiyeye göçmek için yola çıkmışlardı.

Bu isyanı bastırmak gayesi le Moskova, Verhovski isminde bir generali bu işe memur kılmıştı. Köyleri bombalıyarak isyanı söndüren general karargâhına gelmek üzere otomobile binerken G. P. U. memurları anide generalin gözlerini bağlıyarak doğru zindana atıyorlar. Bir kaç satırlık zabıttan sonra on sene ağır hapse mahkûm ediyorlar.

Generalin karısı vaziyeti öğrenince, o zamanki baş savcı Vişinskiye müracaat ederek kocasının hiç bir suçu olmadığını, yana yakıla anlatıyor.

Vişinski cevap olarak diyor ki:

— Kocanızın hiç bir suçu olmadığını pekâlâ biliyoruz. Eğer ufak bir suçu olmuş olsaydı, emin olunuz, on sene değil, onu derhal kurşuna dizerdik.

Hikâye

Narkaya Feneri

Yazan: Tütün işçisi Mehlika Gençgüven

Fırtınanın ıslık çalarak uğuldadığı bir geceydi. Dalgalar azgın bir canavar gibi kayalara hücum ediyor, acı çığlıklar basarak tekrar geri çekiliyordu. Simsiyah bir gece.. Gökte bir yıldız bile parlamıyordu. Narkaya fenerinin hafif ışığı sulara bir hayal gibi aksetmişti.. Gecenin tam ikisi... İhtiyar fenerci hâlâ uyanık, senelerdenberi çektiği «astm» onu bu gece de uyutmamış, hançeresinden çıkan boğuk öksürüklere aldırmadan sigaranın birini söndürüp birini yakıyor. Fersiz gözleri dalgın, derin derin düşünüyordu. O bu fenere geleli yirmi sene olmuş, köyünde genç bir karısiyle yirmi günlük bir çocuğu bırakmıştı. Seneler nekadar çabuk geçmişti. Sert bir rüzgâr camları zangırdattıkça o farkında olmadan gözlerini camlara dikiyor, yirmi sene hasret kalmış evlâdının hayali gözlerinde bir genç kız olarak beliriyor.. onu görür gibi oluyordu. Geçen gemilerin acı düdük seslerile bu hayalden uyandı. Biran kulak tınca düdük seslerine karışan acı feryatlar duyar gibi oldu. Sanki bir ses ona, beni kurtar, beni kurtar! diye yalvarıyordu. Bu bir rüya değildi, aradan çok geçmeden denizin derinliklerinden gelen bir inilti fenerin camlarına kadar yükseliyor, içeriye kadar aksediyordu.

Acaba bir kaza mı olmuştu? Bu kazazedelerden birinin sesi miydi? Fazla düşünemedi, birden yerinden fırladı, kapıyı açtı, fenerin dar merdivenlerinden ufak bir fenerle hızlı hızlı indi, dalgalar üzerine hücum ettiler, aldırmadı... Feneri simsiyah suların üzerinde dolaştırdı. İki adım ötede bir tahta parçasına sarılmış biri vardı. Feneri üzerine tuttu, o zaman bunun genç bir kız olduğunu anladı.

Dalgalar, nasıl olmuştu da bir genç kızı Narkaya fenerinin kayalarına kadar sürüklemişti. Düşünmeye vakit yoktu... Tam eğilip kızı kucaklarken bir dalga onu yere yıktı. Üstübaşı sırsıklam olmuştu, son bir gayretle kızı kucakladı, sendeliye sendeliye merdivenlerden çıkardı, bir sedire yatırdı. Genç kız baygındı. Son dakikalarını yaşıyordu.. Göğsünde çok kıymettar bir madalyon göze çarpıyordu. İhtiyar fenercinin eli kızın boynuna gitti.. Nasırlı elinin içinde madalyonu evirdi çevirdi, düşündü.. O, bu madalyonu bir yerde daha görmüştü.. Hatırlıyamadı.. Kapağını açtı, gözü hayretle büyüdü.. Elini alnına götürdü, acı bir haykırışla yere yığıldı. Madalyon elinde kalmıştı. Açık kalan kapağından ihtiyar fenercinin resmi gözüküyordu. Demek, bu onun kendi kızıydı. Senelerdenberi hayalinde bir gelin gibi süsliyerek yaşattığı biricik evlâdı, nasıl olmuştu da böyle bir felâketle karşılaşmıştı?. Sürüne sürüne yanına gitti, üzerine kapandı, insanların kalbini parçalıyan bir feryatla:

— Benim biricik kızım... Baban seni böyle mi görecekti? Tanrım!. Benim şu anda canımı al... diye hıçkırıyordu, sabaha karşı talihsiz kız son nefesini verdi. Bedbaht baba elleri titreyerek ona tahtadan bir sal yaptı, kenç kızı üzerine yatırdı. Sıkı sıkı bağladı, başını, yalçın kayaların üzerinde açan beyaz çiçeklerle süsledi, denize bıraktı, sal ilk önce fenere doğru döndü, baş tarafı yukarı doğru kalktı.. Bu aziz ölünün, babasına son vedaı idi.. Tekrar doğruldu, dalgaları atlıya atlıya engine açıldı. Gittikçe ufaldı, ufaldı.. ufuklarda kayboldu.

. . . .

Bir haftadanberi Narkaya feneri yanmıyordu. Bir balıkçı gemisi tarafından verilen haber üzerine gelenler ihtiyar fenercinin ölüsünü buldular.. Soğumuş nasırlı elinde yakutlu madalyon hâlâ duruyordu.

Doğum

Bakırköy Mensucat İşçileri Sendikasından Adnan Çanpa, Şükrü Kargı, Sefer Hançer ve Recep Çetinin birer çocukları dünyaya gelmiştir. Ana ve babalarına saadetler ve yavrulara da uzun ömürler dileriz.

Fatih - Eminönü

Mensucat İşçileri Sendikasından

Sendikamızın, senelik Genel Kurul toplantısı 24-Ekim-948 Pazar günü saat 13 de sendika merkezinde yapılacağından üyelerin teşrifleri rica olunur.

Gündem:

1 — Çalışma raporunun okunması,
2 — Hesabatın tetkiki,
3 — Beyoğlu, Haliç Bölgesi ve Bakırköy Mensucat İşçi Sendikaları ile birleşme teklifinin görüşülmesi,
4 — Yönetim Kurulu ve delege seçimi,
5 — Dilekler.

?

Bakırköy Mensucat İşçileri

(Baştarafı 1 de)

ihtiyaç olduğunu en az sizin kadar bilenlerdeniz. Ancak bu tenkitler yapıcı olmalıdır. Yoksa particilik gayretiyle arkadaşların biribirine karşı olan güven ve sevgisini sarsacak ve onların aile şerefleriyle mütenasip olmıyacak şekilde kötü istinatlarda bulunanlara gereğinin yapılmasında kusur etmiyeceğimizi bildiririm. Selâmlar.

Bakırköy Mensucat İşçileri Sendikası Başkanı

BOLŞEVİK ZINDANLARINDA 12. SENE

Yazan: İhsan TAŞDELEN
(Mehaz gösterilerek iktibas ve nakledilemez)

— 20 —

...niyet Troçkistler idi. 9 kişilik Troçkist gurubu açlık grevi ilân etmişler protesto olmak üzere don ve gömleklerini dahi çıkarıp gardiyanların sura... atmışlardı. Havasızlıktan bunalıyorduk. Pencere kapalı her yarım saatte bir kapıya tekme ile vurup kapı açmalarını istiyorduk. Üç günden beri açlık grevi yapıyorlarmış. Gece yarısı birdenbire kapı açıldı, içeri üniformalı biri girdi. Arkada da bir süngülü... kerik bıyıklı belinde ufak bir ... memurlar esas vaziyette dikilmişler ...ri bakıyorlardı. Biz altı mevkuf ayağa kalktık. Troçkiler istiflerini bozmamışlardı.

İçeri giren üniformalı:

— Ben G. P. U. Başkanı Yagoda!.. Ayağa kalkın!. Troçkiler, bu memlekette emperyalis ajanlarıdır. Sizin gibi köpekler, burada köpekcesine gebereceklerdir, diye bağırdı. Çıktı gitti. Konuşan adam, (Rusya Sabahı) isimli bir gazetenin başmuharriri Kraminikof isminde bir Rostu. Sekiz ay evvel oturduğu sayfiye yerinde bir ...enti münasebetile iki üç hava fişeği atılmış. G. P. U. bunu yakalıyarak sen fişekle düşmana işaret veriyordun diye içeri tıkmışlar. Sekiz aydanberi de bu odacıkta oturuyor. Bir ... bile traş etmemişler. Diğer mevkuflardan eski bir Rus zabiti, bir altın kaçakcısı yahudi, bir tarak fabrikası müdürü, bir muhasebeci, bir Polonyalı da bu odada idiler. Petcofski isminde bir emekli Rus zabiti daha vardı. Ben kapının dibine çöktüm. Öyle düşüne düşüne sabahı buldum. Bir buçuk ay beni çağırmadılar. 1928 senesi Ocak ayının 11 inci günü parmak izlerim alındı. O gün beni müstantikin yanına götürdüler. Kabahatimin olmadığını bildirdiler. Ancak formalite kabilinden gösterdikleri ithamnameyi imza etmem lâzım geldiğini anlattılar.

Okudum. Şöyle yazıyordu: «Mustafa Kemal Paşa tarafından Türkiye lehine casusluk yapmak üzere gönderilen 246 numaralı mevkufun suçu sabit görüldüğünden Sovyet ceza kanununun 58. maddesinin 6. fıkrasına göre itham edilmektedir. Böyle bir «formalite» altına imza etsem de, etmesem de bir kıymeti olmıyacağını söyledim ve imza etmedim. Müstantik derhal telefona sarıldı. Lâkin telefonu açarken bir düğmeyi çevirdiğini hissettim.

— Baş komiser (Yani başvekil) Rikof yoldaşı verir misiniz? Burada bir Türk casuş var. Suçunu itiraf etmiyor. Müsaadenizle kurşuna dizelim. Teşekkür ederim.

Müstantik telefonu yerine koydu. Ve hapishane müdürüne haber göndererek dört süngülü göndermesini emretti. Beş dakika geçmeden dört asker kapıya dikilmişlerdi. Dolaptan uzun bir entari çıkardılar. Giydirdiler. Ellerimi arkama bağlıyarak süngülülere teslim ettiler.

Aşağıya indik. Padvol — bodruma gidiyordum. Öldüreceklerine inanmadığım halde ayaklarım tutmuyordu. Rutubetli bir deblizin içine girdik. Yüzümü duvara dayadılar. Arkamdan mekanizmalar açıldı, kapandı. O anda kapıdan bir ses:

— Öldürmeyin. Başvekil yarın saat on bire kadar müddet verdi. Eğer o vakit de suçunu itiraf etmezse köpek gibi geberteriz.

Kendimden geçmiştim. Beni 62 numaralı kamaranın içine kadar getirmişler. Kendime geldiğim zaman başımdan geçenleri arkadaşlara anlattığım zaman hepsi güldüler:

— Sana yapılan numara hepimizin başından geçmiştir. Yarın saat 11 de çağıracaklarını söylüyorsun. Üzülme çağırmazlar. Buradan kampı boylarız. En aşağı on sene verirler. Beş sene verirlerse serbest bırakıyorlar demektir.

Sabahları kalkıyor, nöbet ile odayı süpürüyorduk. Akşama kadar dört metre uzunluğundaki odada bir ileri, bir geri hareket ediyorduk. Kapıda asılı iç tüzüğü o kadar ezberlemiştik ki, satırları tersine bile durmadan okurduk. İç tüzük böyle başlıyordu: O. G. P. U. dahili hapishanesi iç tüzüğü..

Madde 1 — Pencereye yaklaşmak yasaktır. Aksi takdirde nöbetçi ihtara lüzum görmeden endaht eder.

Madde 2 — Gardiyanlarla konuşmak sureti mahsusada yasaktır.

Madde 3 — Odalarda hızlı yürümek, sesle konuşmak, duvarlara yaklaşmak ve işaretler yapmak yasaktır.

Madde 4 — Helâda beş dakikadan fazla kalınmaz. Helâdan günde iki defa istifade edilir.

Madde 5 — Odalarda kâğıt, kalem, kitap bulundurmak menedilmiştir. Hapishane müdürü odaları ziyarette müracaatlar ancak ona nezaketen bildirilir..

İmza
O. G. P. U. Hapishaneler şubesi

(Devamı var)

Türk Sahne Sanatkârları Derneği Nizamnamesi

(Geçen sayıdan devam)

DERNEĞİN ŞUBELERİ

Madde 5 — Lüzumu halinde başka illerde derneğin şubesi açılabilir.

GENEL KURUL

Madde 6 — Genel Kurul derneğe kayıtlı üyelerden teşekkül eder ve her yıl haziran ayı içinde adi toplantıya çağırılır.

Genel Kurul toplantısının günü saati ve yeri gündemile birlikte en az iki gazete ile ilân olunur ve 3 gün önce mahallin en büyük milki âmirine bildirilir.

Madde 7 — Genel Kurul toplantısı ilân olunan ve hükûmete bildirilen gün ve saatte ve muayyen yerde yapılır.

Müzakerelere başlanabilmesi için derneğe kayıtlı üyelerin en az 1/10 unun toplantıda hazır bulunması şarttır.

Oturum idare kurulu başkanı tarafından açılır ve içtima nisabı anlaşmak üzere yolama yapıldıktan sonra mevcut üyeler arasında bir kongre başkanı bir başkan vekili ve iki kâtip seçilir.

Madde 8 — Nisap mevcut olmamasından veya her hangi bir sebebden dolayı toplantı geri bırakılacak olursa ikinci içtima altıncı maddedeki hükümlere riayet olunarak yapılır.

Genel kurul toplantısı 20 günden fazla geri bırakılamaz ve ikinci toplantıda nisap mevcut olsun olmasın, oturum yedinci madde gereğince açıla...

(Devamı 4 de)

Türk Sahne Sanatkârları Derneği Nizamnamesi

(Baştarafı 3 de)

...ki görüşmelere başlanır.

Madde 9 — Genel Kurul özel ve ka... derneki üyeleri her zaman ...anca merkezinde tetkik ve mütalâa edebilirler.

10 — Genel Kurulun yetki ve görevleri şunlardır:

a) - İdare kurulunun çalışma ve hesap raporları ile denetçilerin muhasebe raporlarını müzakere etmek ve bunlar hakkında karara varmak.

b) - İdare ve denetim kurullarını ...nelik çalışmalarından ibra etmek.

c) - Dernek bütçesini müzakere ve ... etmek.

d) - İdare kurulu ve denetim kurulu ve haysiyet divanı üyelerini seçmek.

e) - Lüzumu halinde derneği cemiyetler kanunu ve medeni kanun hükümleri dairesinde feshetmek.

f) — Ana nizamnamede tâdilât yapmak.

İDARE KURULU

Madde 11 İdare Kurulu dernek üyeleri arasından genel kurul toplantısında gizli oy ile ve bir yıl süre için yedi asil yedi yedek üyeden ibaret bir teşekküldür.

İdare kurulu seçiminde en çok oy kazanmış olan üyelerden 14 ü aldıkları oy adedine göre derecelere sıralanıp en çok alandan itibaren ilk 7 kişi asil üye ve onlardan sonra gelen 7 si de yedek üye olarak kabul ve ilân olunur.

Madde 12 — İdare kurulunun yetki ve görevleri şunlardır:

a) - Derneğin işlerini Cemiyetler Kanunu hükümleri dairesinde yürütmek ve derneği temsil etmek.

b) - Derneğin memur müstahdemlerini kadrolarında istihdam etmek ve bunları lüzumunda değiştirmek.

c) - Dernek bütçesindeki ödenekleri tahsis olunan yerlere sarfetmek ve sarfiyattan doğacak bütün mesuliyeti idare kurulu üyeleri olan 7 kişi arasında müştereken ve müteselsilen yüklenmek.

d) - Genel Kurula arzolunacak bütçeyi çalışma ve hesap raporlarını hazırlamak.

e) - Cemiyetler Kanununda yazılı defterleri muntazaman tutmak muhaberatı idare ve dosyalarını tertip etmek.

f) - İşbu ana nizamname hükümlerinin ne suretle uygulanacağını gösterir talimatnameler hazırlamak.

g) - Genel Kurul icabında haysiyet divanını işbu nizamname ve yazılı hükümler dairesinde toplantıya çağırmak.

i) - Üyelerin vereceği aidatı muntazaman toplamak.

Madde 13 — Üye aidatı ayda bir liradır. Giriş aidatı 250 kuruştur.

CEMİYETİN GELİRLERİ

1 — Aza aidatı
2 — Müsamereler, balolar, piyangolar
3 — Teberrular.

DENETİM KURULU

Madde 14 — İdare Kurulunun bütün tahsilât ve sarfiyatın bütçeye uygun yapılıp yapılmadığını denetlemek üzere Genel Kurul toplantısında bir yıl süre için üç kişilik bir Denetim Kurulu seçilir.

Denetçiler her zaman dosyalar, defterler müsbit evrak ve dip koçanları üzerinde inceleme yapmak ve kasa mevcudunu saymak yetkisini haizdirler. İdare Krulu üyeleri denetçilere her türlü kolaylığı göstermekle mükelleftir.

Madde 15 — Denetçiler idare kurulunun muamelâtında gördükleri bir yolsuzluğu Genel Kurula acele duyurmak lüzumunu hissederlerse Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilirler.

(Arkası var)

DÜZELTME

Geçen sayımızda birinci kısmı intişar eden (Türk Sahne Sanatkârları Derneği nizamnamesi) nin 2. nci maddesinde isimleri zikredilen kuruculardan birinin ismi sehven gazetede çıkmamıştır. Özür diler, ilâve ederiz:

Vedat Karaokçu (T. C. tebaasından) 1915, Selânik. Sekreter. Kalyoncukolluk Tarımö sokak No. 13/4. Sahne sanatkârı.

HÜRBİLEK

Haftalık Gazete
Sahibi:
İ. İ. S. Birliği
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Sabahattin SELEK
Basıldığı yer: KAYABAL Matbaası
Yıllık abonesi: 5 liradır.
Geçmiş nüshalar 20 kuruştur.

Gönderilen yazılar neşredilsin veya edilmesin iade edilmez.
İş ve işçi arayanların ilânları parasız neşredilir.
İLAN TARİFESİ
2 nci ve 3 üncü sayfalarda santimi 1.5, son sayfada bir liradır.